

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ระมาด

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

มีนรถจักรยานให้เช่าชมธรรมชาติ
ที่ชมธรรมชาติที่สวยงาม ภูเขาต่าง ๆ ของ
ตำบลแม่ระมาด

ประกอบด้วย ภูเขา เขื่อน ยาง
สามพันไร่ ไทลื้อ ของเขื่อน ล้อมรอบ
การเกษตรอุดมสมบูรณ์ มีทุ่งนาเขียวขจี

ตลอด 2 ฝั่งทาง เขื่อนที่มีวัฒนธรรม
ประเพณีท้องถิ่น ทั้งผู้คนที่ใจดีใจดี
และผู้มาเยือน เสน่ห์ที่หาไม่ได้มี

เสน่ห์ไม่แพ้ตำบลไหน ๆ และที่กษัตริย์
“ดอยปางดำ” กม.ที่ 28 - 29 ถนนสาย
น่าน - บ้านหลวง ซึ่งเป็นระยะที่

ระหว่างหมู่บ้านสองแตร หมู่ 5 กับ
หมู่บ้านปางแม่ หมู่ 6 อ.ละหานหิน
เมืองน่าน จ.น่าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านใน

พื้นที่ของอำเภอ

สารบัญ

น้ำตกห้วยแฉน	2
ภูตึงและภูตอกซัด	3
จุดชมวิว//แหล่งธรรมชาติบ้านห้วยผอก	4
ชนเผ่ามลาบรี (Mabri)	5
ชนเผ่าม้ง	8
ชนเผ่าขมุ	12
ชนเผ่าถิ่น (ลื้อ)	16

อำเภอลำปาง เป็นอำเภอลำปางตามหลากหลายประกอบด้วย
 ธรรมชาติป่าไม้ มีภูเขาสูงชันซับซ้อน และชนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่
 รวมกัน เช่น เผ่าขมุ เผ่าขม ม้ง ถิ่น ๓๑๑เหนือ และชนเผ่าพื้นราบ
 ชนเผ่าเหล่านี้ต่างอพยพมาจากที่อื่นต่าง ๆ และอาศัยอยู่รวมกันเป็น
 เวลาเกือบหนึ่งร้อยปี พื้นที่บริเวณนี้ในอดีตก่อนจ้างกรม
 ประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ ๕๐๐ ไร่ ๆ ชนิดในปัจจุบัณฑอนกรม
 กรมได้กล่าวได้ว่าได้พัฒนาได้ประมาณ 40% เพราะน้ำมีของมนุษย์
สภาพทั่วไปของอำเภอล :

ลักษณะภูมิประเทศมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง
 ประมาณ 85% ที่ราบสูงประมาณ 10% ที่ราบลุ่มประมาณ 5% มีลำน้ำที่
 สำคัญ คือ ลำน้ำลำปาง ซึ่งเป็นลำน้ำสายหลักของอำเภอลำปาง
 อาชีพหลัก ทำนา ทำสวน/ ทำไร่ อาชีพเสริม ทำขายและงานเย็บปัก
 ถักรีด

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ :

น้ำตกห้วยแวน :

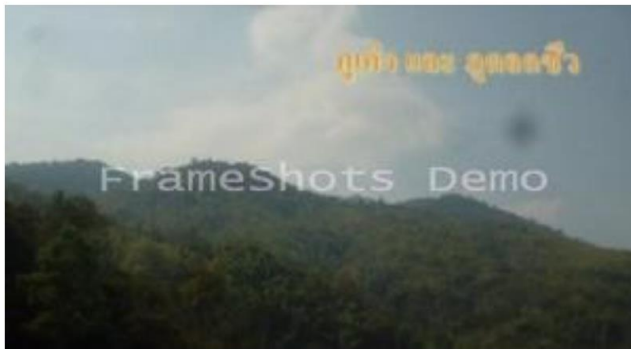

ตามที่กล่าวมาแล้ว อำเภอลำปางเป็น
 อำเภอลำปางตามหลากหลาย นอกจากชน
 เผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่รวมกันแล้ว ยังมี
 น้ำตกห้วยแวนที่แสนอลังการอันสวยงาม

น้ำตกห้วยแวน

ผลงานของชมรมชาติสัมพันธ์ประมาณ 3 ชั้นใหญ่ ๆ แต่ละชั้นสูงประมาณ 10 เมตร และมีชั้นเล็ก ๆ อีกเป็นจำนวนมากประกอบด้วยพืชชั้นต่ำ เช่น มอส เฟิร์น และพันธุ์ไม้หลายชนิดดัดแปลงกันไป จำนวน ๘๖ ชนิด
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ภูตึงและภูดอกขาว :

เดินชมธรรมชาติทุ่งดอกข้าว ซึ่งจะบานในช่วงเดือนกุมภาพันธ์

และนั่งพักผ่อนชมน้ำตกห้วยดอสม
อยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลแม่ขะนิง

จุดชมวิวด : แหล่งธรรมชาติบ้านห้วยผอก

บ้านห้วยผอกตั้งอยู่ใกล้
 ดอยตามเหล็ชมเจ้าเจ็ดมา
 ของดอยตามเหล็ชม กิ่ง
 แอนอำเภอเวียงสา, อำเภอบ้าน
 หลวง, อำเภอเมืองน่าน มา
 ประจวบกัน เสน่ห์แห่งท้องทะเล
 ชุนเขา อีกทั้งสภาพมหรณาและ
 สภาพหมอกที่พัดผ่าน ยังทำให้

ผู้มาเยือนกับทิวเขาประจักษ์ไปใจล้นไปดั่งปอมปราการธรรมชาติที่มด
 บังคับสามารถสัมผัสธรรมชาติป่าเขาที่อุดมสมบูรณ์

การท่องเที่ยวเดินป่ามีนานแล้วและได้รับความนิยมมาอย่าง
 ต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ะนิง ยังมีเส้นทางเดิน
 ป่า เส้นทางการศึกษาแหล่งธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เส้นทาง
 ประเภทนี้จะไม่มีความสะดวกสบายและการติดต่อความหมายมากนัก
 ในรูปแบบการใช้ชีวิตต่างแรมกินนอนในป่า โดยมิชาวบ้านท้องถิ่นเข้า
 มาจำหน่ายที่ผด สถานที่เดินป่าในระยะไกลในพื้นที่ เส้นทางจากน้ำตก
 ห้วยผอกน ถ้ำผาถ่าน เสน่ห์แห่งชุนเขาภูตึงและภูตอกซิว

วิถีชีวิตชนเผ่า :

มลาบรี (Mlabri)

ชนเผ่าของเขลียง เรียกตนเองว่ามลาบรี(Mlabri)แปลว่า“คนป่า” แต่เดิมจะเป็นกลุ่มคนที่เร่ร่อนหาของป่าแล้วตัดไม้ไผ่มาทำเครื่องมือต่าง ๆ ใช้ในป่าของสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยระหว่างหาอาหาร เมื่อแหล่งที่อยู่อาศัยนั้นมีอาหารไม่เพียงพอ ก็จะย้ายไปอยู่ที่อื่นเพื่อหาอาหารต่อไป และบังเอิญว่าชาวบ้านเคยพบชนกลุ่มนี้ตั้งแต่วัยเริ่มสร้างที่อยู่และสังเกตว่าเมื่อเวลาของเริ่มมีเสียงของชนกลุ่มนี้ก็จะย้ายหนีไปพร้อมกับชนกลุ่มนี้ถ้าพบชาวบ้านหรือชนกลุ่มอื่นที่ไม่ได้ใจก็จะอพยพหลบหนีทันที ชาวบ้านจึงเรียกชื่อพวกมลาบรีในอดีตรว่า “ผีของเขลียง” ซึ่งในปัจจุบันจะไม่เรียกว่า “ผีของเขลียง” แล้ว

ของเขลียงในประเทศไทยมีอยู่ที่จังหวัดน่านและจังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน มีอยู่ที่บ้านห้วยผะพอก หมู่ที่ 6 ตำบลแม่ชะนาง อำเภอเวียงสา

ภาษา จัดอยู่ในตระกูลผสมผสน-เขมร ของกลุ่มภาษาออสโตรเอเชียติก

ลักษณะบ้านเรือน ในอดีตทำเป็นเพิงมุงด้วยใบตอง หรือใบไม้อื่น ๆ ในป่า ปัจจุบันสร้างบ้านเรือนเป็นหลัก//เหล่งถาวรถาวรถาวร การแต่งงานของสองเหล่งจะเป็นการแต่งงานนอกกลุ่ม (EXO GAMY) โดยจะไม่แต่งงานกับบุตรหลานในตระกูลเดียวกัน และกับบุตรหลานที่เป็นเครือญาติกัน นอกจากนี้ ชาวสองเหล่งยังมีถือถือการแต่งงานแบบสามี ภรรยา เดียว (MONOGAMY) และการแต่งงานแบบมีคู่ตรง การเข่าร้างกับคู่ตรงเดิมแล้วเท่านั้น การมีสามีหรือภรรยา มากกว่าหนึ่งตนในเวลา เดียวกันถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดผิดจารีตประเพณีถ้ามีการล่วงละเมิด ในแบบแผนพฤติกรรมดังกล่าวถึงผิดก็ผิดก็จะเป็นโทษหนักและพิชฉัก อาหารต่าง ๆ ในป่าหมดไปซึ่งจะนำความเดือดร้อนมาให้ชาวสองเหล่งทั้งหมดอาหารการกิน กินอาหารที่หาได้ในป่า จำพวกเมล็ด ถั่ว หรือผลไม้ที่ล่ามาได้ จะมีการปรุงให้ดูดีโดยการหลามาในกระบอกไม้ไผ่ การแต่งกาย การแต่งกายแบบดั้งเดิมของผู้ชายจะใช้ปลอกไม้มา นุ่งหรือผ้าฝ้ายพันส่วนล่างเรียกว่าผ้า "ตะแหย่" ไม่สวมเสื้อผู้หญิงก็ สวมชุดที่ทำจากปลอกไม้ ปัจจุบันแต่งกายตามปกติเหมือนคนทั่วไป อาชีพ ของเหล่งไม่รู้จักรูปการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ในอดีตยังชีพด้วยการ ร่อนหาของป่าล่าสัตว์ปัจจุบันได้เรียนรู้การเพาะปลูกข้าวและเลี้ยง สัตว์ไว้บริโภคและมีรายได้มาจากการรับจ้างทำงานในไร่ของชาวข่ง

เดี๋ยวจนตรี ของเขื่อนจะใช้กระบอกลีโม่ มาด่าเป็น
จังหวะ ประกอบการร้องรำทำเพลง เวลาที่มีความดีใจที่หาอาหารมา
ได้ นอกจากนี้ยังมีการเป่าแคนเป็นทำนองแบบลาว การเป่าขลุ่ยแบบ
ชาวม้ง

ความเชื่อและพิธีกรรม ชนเผ่าของเขื่อนส่วนใหญ่แล้ว มี
การนับถือผีภูผาและเช่นตรงบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นผีผู้รักษาป่าและ
ภูเขา แม่น้ำต่างๆ อันเป็นแหล่งอาหารหรือแหล่งชีวิตของชาว
ของเขื่อนแต่ละการการผลิตของชนเผ่าของเขื่อนไม่ซับซ้อน
เหมือนกับชนเผ่าอื่น ๆ

เมี่ยน

ชาวเมี่ยน (เข่า) ตั้งถิ่นฐานที่เดิมอยู่ในประเทศจีนซึ่งเป็นที่ราบ
 รอบๆ ทะเลสาบตงกิงแถบแม่น้ำแยงซี ชื่อ “เมี่ยน” เป็นชื่อที่ทาง
 ราชการตั้งให้ หรือบางทีก็จะเรียกว่า “อ้อเมี่ยน” ชาวเข่าในประเทศ
 จีน แยกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ เม่าเมี่ยน ,เม่าปู้ ,เม่าฉา
 ชัน และเม่าผิงตี้

ภาษา จัดอยู่ในตระกูลจีน - ทิเบต ภาษาแม่ - เข่า ส่วน
 ภาษาพูดจะพัฒนามาจากกลุ่มภาษาหนึ่งของชาวขมมาน ภาษาเข่า
 ปัจจุบันแบ่งเป็นภาษากันต์พอๆ 3 ภาษาคือ ภาษาเมี่ยน ภาษาปู้ และ
 ภาษาลักจา ชาวเมี่ยนจะมีแต่ภาษาพูดไม่มีภาษาเขียน จึงได้นำเอา
 ภาษาเขียนของภาษาอื่นมาใช้

ลักษณะบ้านเรือน จะไม่ตั้งอยู่บนยอดเขา หรือไม่ตั้งอยู่บนที่
 สูงกว่าต้นไม้ และจะตั้งไม่เป็นชุมชน การตั้งบ้านของเมี่ยนมักจะเป็น
 เป็นการรวมรวมกันระหว่างกลุ่มชนตระกูล และจะตั้งอยู่ในระดับ
 ความสูง 1,000 - 1,500 เมตรจากระดับน้ำทะเล ลักษณะการปลูก
 บ้านจะปลูกต่อมติดกันโดยใช้พื้นดินเป็นพื้นบ้าน ผังของบ้านมีลักษณะ

และมีจีวมทั้งหมด 300 อัน มีอง ทำถั้วชโลหะมตม รุปร่าง เหมือนมีองไทย ฉาบ ทำจากทองเหลืองเช่นเดียวกับฉาบไทย

ทองคำเชื้อและพิธีกรรม ชาวเมียนส่วนนี้ใหญ่จะนับถือวิญญาณ บรรพบุรุษ วิญญาณที่เมียนนับถือแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ วิญญาณ เทพขดา วิญญาณบรรพบุรุษ และวิญญาณทั่วไป เมียนทุกบ้านจะมีห้องบูชา เป็นที่ตั้งสิ่งศักดิ์ของวิญญาณบรรพบุรุษ และมีทองคำเชื้อเกี่ยวกับสถานที่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่น ภูตผา ภูเขา ป่า ต้นไม้ หินของน้ำ แม่น้ำ จอมปลวก นรก - สวรรค์ และอีกอย่างหนึ่งที่เมียนเชื่อก็คือ การนับวันเดือนปี สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โชคกลางและการทำนา พิธีกรรมที่สำคัญ จะมีพิธีกรรมการตั้งครรภ์ พิธีกรรมการเกิด การสู่วัย การบวช การแต่งงาน พิธีงานศพ จี้นยี ไหล่ม และวันกรรม วันเจี๊ม เจี๊มบ เฝย (สารทจีน) พิธีขับ ๓-บุ้งเมียน เมียนเป็นเฝ่าซึ่งมีทองคำเชื้อ ประเพณีไว้ศพนธรรมที่ซับซ้อนมากมายโดยเฉพาะทองคำเชื้อในเรื่องสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ สิ่งศักดิ์สิทธิ์

ขมุ (Khamu)

ขมุ แปลว่า “คน” เป็นคำที่ชาวขมุใช้เรียกตัวเอง ในประเทศไทย ลาวเป็นแหล่งใหญ่ที่มีชาวขมุ จะเรียกชาวขมุว่า “ลาวเทิง” หรือลาวบนที่สูง ในประเทศไทย ชาวขมุเข้ามานานพอสมควร อาศัยอยู่ในจังหวัดน่าน และบริเวณชายแดนจังหวัดเชียงราย และกระจัดกระจายอยู่ในจังหวัดภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และอุทัยธานี เป็นต้น บางทีก็เรียกว่า “ข่า” ชาวขมุ แบ่งออกได้เป็นหลายกลุ่ม ตามลักษณะการใช้ภาษาและวัฒนธรรม ตามความเป็นอยู่ คำที่ชาวขมุใช้เรียกพวกกันเองแต่ละต่างกลุ่มคือ “ฮัมอข” โดยจะใช้ลักษณะเฉพาะของกลุ่มนั้นๆ ๑๐ คำๆ เช่น ฮัมอขปลอง(ชาวขมุจากหมู่บ้านที่อู่เอ็ดม) ฮัมอขดอข(ชาวขมุจากเวทฎา) ฮัมอขลือ(ชาวขมุที่อยู่ในกลุ่มพวกลือ) ฯลฯ

ภาษา อยู่ในกลุ่มภาษาออสโตรเอเชียติก สาขาผืน-เขมร
สาขาขอมขมุขิต

ลักษณะบ้านเรือน ชาวขมุตั้งถิ่นฐานอยู่บนที่สูง ขอบสร้างบ้าน
อยู่ตามชายเขา ระดับสูงจากน้ำทะเล ประมาณ 2,500- 3,000 ฟุต
บ้านเรือนจะสร้างคอกไม้ไผ่ ยกวันเดียวและสี่รอบรับหลังคาใช้ไม้
แผ่นประกอบ หลังคาใช้ใบจาก ฝาบ้านใช้แฝก ปัจจุบันบ้านที่ฐานจะ
เปลี่ยนจากไม้ไผ่เป็นไม้แผ่น ๑ ใต้ถุนบ้านจะเป็นที่เก็บพืชและสัตว์เลี้ยง
เช่น ไก่ หมู เป็ด ปลา นริเวณจับถ้ำ ใช้เป็นที่เก็บของเช่น ตะกร้า
อาหารแห้ง กับถ้ำสัตว์เลี้ยงและสิ่งมีค่าอื่น ๆ

ครอบครัว มีขนาดครัวเรือนขนาดเล็ก สมาชิกน้อย ระบบเครือ
ญาติของขมุเป็นระบบที่ซับซ้อน ให้ความสัมพันธ์ทั้งพ่อแม่ฝ่ายชายและ
หญิง กิจการต่างๆ ในหมู่บ้าน ลูกชายสามารถทำงานกับ
ลูกพี่ลูกน้องได้ ส่วนลูกหญิงจะแต่งงานกับผู้อื่น

อาหารการกิน กินข้าวเหนียวเป็นหลัก และกินเนื้อสัตว์และผักทุก
ชนิด อาหารประจำวันส่วนใหญ่จะเป็นจำพวกพืชผักต่างๆ ทั้งที่ปลูก
ไว้กินไร่ และพืชผักสวนครัว บางส่วนได้มาจากการล่าสัตว์ เขา
ของป่า อาหารจำพวกหมู ไก่ จะใช้เฉพาะในพิธีกรรม การประกอบ
อาหารส่วนใหญ่จะใช้พริก เกลือ ผงชูรส และผักสดผักอื่น (กล้วย)
เพื่อให้มีกลิ่นหอมและมีรส เป็นแกงผักน้ำใส อาหารที่ชาวขมุชอบมา
ที่ ปลาหมึก (กะ ฎม) ชาวขมุ จะหมักเหล้าไว้ใช้เอง เหล้าของชาว

ขมุ เป็นเหล้าอุเรียกกว่า “ขมุจ” ได้ตั้งอันรับแขกผู้มาเยือน และในการเช่น
ไต่ถั่วลิ

การแต่งกาย ชาวขมุไม่มีวัฒนธรรมในการทอผ้าเอง มีเฉพาะในกลุ่ม
ขมุสีด ชาวขมุบางกลุ่มจะนิยมใส่ผ้าสีดดำ หรือสีดน้ำเงิน ผู้หญิงจะ
ใช้ชิ้นลาบขาวางแบบทอนสีด สวมใส่ผ้าหนาสีน้ำเงินเข็มขัดดั้น
๓กต่างอันผ้าดำสีดและเหรียญเงิน ใช้กำไลเงินที่๓๑ และกำไล
ข้อมือ โปกผ้าสีดขาว หรือสีดแดง สำหรับผู้ชายปัจจุบันมีการแต่งกายที่
ไม่ต่างจากตนเอง และในบางหมู่บ้านจะไม่พบการแต่งกายประจำเผ่า
เลย

อาชีพ ทำการเกษตรเป็นหลักแบบยังชีพ ปลูกข้าว เลี้ยงหมู และ
เลี้ยงวัวควายอาหารต่างๆ พืชไร่และไม่ขึ้นต้นมีเล็กน้อย ส่วนใหญ่
ปลูกไว้กิน หากมีเหลือก็จะแบ่งปันให้ญาติพี่น้อง นอกจากนี้ยังมีการ
เลี้ยงสัตว์อื่น เช่น หมู ไก่ วัวควาย ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้ประกอบ
พิธีกรรม

เครื่องดนตรี มีเครื่องดนตรีหลายชนิดที่ชาวขมุเล่นเพื่อความ
เพลิดเพลินยามว่าง จะทำจากไม้ไม่เป็นส่วนใหญ่ หลายชนิดทำจาก
ไม้ไผ่สด เล่นแล้วทิ้งไป เช่น “โถ้” หรือทำจากไม้สีด ๓๑๑ ซึ่งถูก
ขลุ เป็นต้น บางแห่งมีการเล่นดนตรี เล่นไว้มิ่ง ซึ่งทำจากเหรียญ
ทองแดง ใช้ปากเป่าและสีดติด มีการเป่าขลุขมุ เรียกว่า “ขลุขมุ”

ถิ่น (ลัวะ)

ชาวถิ่น(ลัวะ) ตั้งถิ่นฐานตั้งเดิมอยู่ในจังหวัดน่านหมตคาม
//ตลกต่างๆของภาษาได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ ถิ่นโปรต และถิ่นมาลล ชาว
ถิ่นเป็นชนเผ่าที่มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในจังหวัดน่าน ภาษา จัดอยู่ใน
ตระกูลขอมมอญ-เขมร ของกลุ่มภาษาออสโตรเอเชียติก

ลักษณะบ้านเรือน มักตั้งอยู่บนภูเขาสูงที่
ขนานตลอดลำน้ำชั้นชั้นกันอยู่ในจังหวัดน่าน ระดับความสูงระหว่าง
2,500- 3,000 ฟุต ลักษณะบ้านเรือนจะเป็นเรือนไม้ สูงหน้าตา
ชายตาค้างนึ่งได้ลงมา//ทงถึงพื้นดิน ยกพื้นสูง มีบันไดขึ้นบ้าน ทั่ว
เรือนจะมีตรังไฟ และขึงจ่าอ และมีชานบ้านเชื่อมต่อกัน

ครอบครัว ใดๆทั่วไปเป็นครอบครัวเดี่ยว //แต่บางตังก็มี
ครอบครัวขยาย ไม่นิยม//แต่งงานกับตนนอกกลุ่ม และห้าม//แต่งงานกัน
ในกลุ่มญาติสนิท หรือคนที่นับถือในตระกูลเดียวกัน เมื่อ//แต่งงาน
แล้วผู้ใหญ่ฝ่ายชายจะเข้าไปเป็นสมาชิกในบ้านของฝ่ายหญิง ช่บทำ
มาหากิน//และเปลี่ยขนมานับถือตามฝ่ายหญิง

อาหารการกิน นิยมกินข้าวเหนียวหนึ่งใส่ “แอม” (กระต๊ม) ไว้กิน
ทั้งตามมี๑ มีเกลือและพริก เป็นเครื่องชูรสที่ขาดไม่ได้ อาหารยอด
นิยมคือน้ำปลู เป็นเครื่องจิ้มสำหรับผัก//และข้าวเหนียว ประเภท
เนื้อสัตว์จะกินในโอกาสพิเศษ หรือยามเย็น

๓๐. ความเชื่อและพิธีกรรม ชาวถิ่นโปรตุ จะนับถือผีที่เรียกว่า “ผีอง”
 ถิ่นมาลัน เรียกว่า “ซอช” หรือ “ปย็อง” มีทั้งผีตระกูล ผีบรรพ
 บุรุษ ผีเรือนผีประจำหมู่บ้าน ผีเจ้าที่ ผีไร่ บางหมู่บ้านมีการ
 ผลิตผลิตทางอำนาจอำนาจพุทธเจ้ามาด้วย ส่วนพิธีกรรมที่เชื่อถือ
 เช่นพิธีกรรมเกี่ยวกับดวงจรชีวิตและการรักษาพยาบาล ที่เป็นการเช่นผี
 เรือน การทำขวัญเด็กทารกใหม่ พิธีจัดงานศพ การทำผี(แปลงผี, เช่นผี)
 เพื่อให้หายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย พิธีกรรมเกี่ยวกับการปลุกข้าว จะ
 มีการสร้างขุมผีหรือศาลผีในการเตรียมพื้นที่ทำไร่

มีการเช่นผี ในทุกระยะของการปลุกข้าว สำหรับชาวถิ่นมาลัน
 จะมีการทำ “โหลดหลอง” เป็นงานใหญ่ประจำปีในช่วงที่ต้นข้าวเริ่ม
 เติบโต ๑๑๐ กิโลเมตรตอนดงงาม ประมาณเดือนกันยายน-ตุลาคม เพื่อ
 บูชาขวัญข้าว ชาวถิ่นโปรตุจะมีการ “กินดอกแดง” ดินโหลดหลอง
 ๑๑๐ ระยะเวลากัน ซึ่งจะจัดในเวลาที่เหมาะสมทุกอย่างในไร่
 แล้วชาวถิ่นจะมีเครื่องราง ที่เรียกว่า “เขลน” หรือ “๑๑๐” ทำ
 ๑๑๐ ไม่มีใฝ่ฐานเป็นรูปรางด้ายด้าย เป็นเครื่องขมา๑๑๐ถึงข้อห้าม
 บางอย่างในบริเวณนั้น และเป็นที่ตั้งของบ้านผี มีทั้งที่ในบ้านเรือน
 ในหมู่บ้าน ในไร่

นอกจากนี้ในสังคมชาวถิ่นยังมีกำหนด “วันกรรม” เป็นวันที่
 หยุดพักจากการทำงานหนัก ๑๑๐ จะถือกำหนดต่างกันไป โดย
 จะหยุดกิจกรรมในไร่ และในไร่หรือไร่บางอย่าง เพื่ออยู่กรรม และ
 ยังมีกำหนดวันกรรมประจำของหมู่บ้านด้วย ส่วนพิธีกรรมนี้เอง

ในวันสำคัญอื่นๆเช่น งานออกธูปดำน้ำ งานสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่ง
ผสมผสานเอาตามแบบอย่างชาวพุทธ แต่ก็จะมีการเล่นผีเจ้าที่ตาม
ความเชื่อท้องถิ่น

ม้ง (History of the Hmong people)

ชาวม้ง อพยพมาจากทางตอนใต้ของจีน เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่
ในพื้นที่ 14 จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ชื่อ "ม้ง" เป็น
คำที่ตนม้งใช้เรียกตนเองมาตั้งแต่โบราณกาล โดษชนเผ่าม้งสามารถ
แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ม้งขาว(ม้งดำ)และม้งเขียว(ม้งลาย)

ภาษา นักภาษาพูดตรีได้จัดให้อยู่ในตระกูลภาษาขิง-เขมร ใน
กลุ่มภาษาจีน-ธิเบต

ลักษณะบ้านเรือน ขิงจะมีการตั้งบ้านอยู่บริเวณที่มีภูเขาล้อม
โดยรอบล้อมกันไปไม่มีเขาของลูกมาชนกัน และมีน้ำอยู่ใกล้หรืออยู่
ต่ำกว่าขุนน้ำ และแม่น้ำไหลผ่านตลอดปี ลักษณะบ้านจะปลูกบ้านชั้น
เดียว ตรีอมติดดิน หลังคามุงด้วยไม้ฝา หรือมุงด้วยหญ้าคา กั้น
ฝาบ้านด้วยแผ่นไม้ฝาเช่นกัน ภายในบ้านจะมีเตาไฟสำหรับ
ทำอาหาร และจะทำประตูยกพื้นสำหรับนั่งเล่นและรับแขก

ครอบครัว โดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวขนาด
ใหญ่ แต่จะมีบางส่วนที่เป็นครอบครัวขยาย ไม่นิยมแต่งงานกับคน
นอกกลุ่ม และห้ามแต่งงานกับคนในกลุ่มชาติชนหรือคนในตระกูล
เดียวกัน เมื่อแต่งงานแล้วฝ่ายหญิงจะเข้าไปเป็นสมาชิกในบ้านของ
ฝ่ายชาย ช่วยทำมาหากินและให้ดูแลบุตรพินัยกับฝ่ายชายมากกว่า
ครอบครัวเดี่ยวของตน

อาหารการกิน นิยมกินข้าวเจ้าเป็นอาหารหลัก โดยมีการนำของ
ป่าที่สามารถหาได้ เช่น พืชผักและสัตว์ป่า ที่หาได้มาประกอบอาหาร
แต่ถ้าไม่มีก็จะนิยมกินข้าวกับน้ำเปล่า หรือบางครั้งจะมีอาหารประเภท
เนื้อสัตว์ในโอกาสพิเศษ หรือเวลาทำพิธีกรรมต่างๆ

การแต่งกาย ของชาวขิงจะมีตามแตกต่างกันใน 2 กลุ่ม
ใหญ่ๆ กล่าวคือ การแต่งกายของผู้หญิง ขิงชาวใต้เสื้อสีดำแขน

ชาว มีลวดลายที่ปลาขมขนตามเสื้อ และปกเสื้อ จะนุ่งกางเกงแบบ กางเกงตะเอยของชนเมืองเหนือ หรือกางเกงแบบทนจีน แต่ในช่อง เทปกาลมีไหมหรือพริบต่างๆ จะนุ่งกระโปรง ส่วนผู้หญิง จะสวม เสื้อที่คล้ายกับผ้าขาว แต่จะสวมกระโปรงที่ทอจากใยกล้วย การแต่ง กายของผู้ชาย ผ้าขาวสวมเสื้อสีดำ/น้ำเงิน ขนขาว ปลาขมขนและ ตามเสื้อปักลวดลายลวดลายสวยงาม กางเกงตะเอยสีดำหรือสีน้ำเงิน ผ้าขาวสวมเสื้อสีแดงหรือสีส้มปักลวดลายที่ปลาขมทั้งสองข้าง ส่วนผู้หญิง จะสวมเสื้อสีดำ ขนขาวปักลวดลายที่ปลาขม ขนตามเสื้อและชายเสื้อ กางเกงสีดำผ้าขาวก็อบถึงปลาขมจากกางเกง ผ้าขาวสวมเสื้อดำ ๓ เมต

อาชีพ ของชาวเมืองเหนือจะมีความผูกพันกับธรรมชาติ มี การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก เช่น ทำไร่ทำนา ทำไร่พุด เลี้ยง ด้วง เป็นต้น โดยเน้นผลิตพืชอาหารมากกว่าผลิตพืชอาหาร

เครื่องดนตรี เป็นประเภทปี่ เช่น ขลุ่ย ปี่ แตน ใช้ในการ ประกอบพิธีกรรม ของชนในชุมชนและในงานประเพณีวันเวียงต่างๆ ของชนเผ่าเมือง

ความเชื่อและพิธีกรรม ชาวเมืองจะนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ธรรมชาติในป่า (เจ้าที่เจ้าทาง) และมีความเชื่อที่อยู่ในบ้าน เกี่ยวกับ บรรพบุรุษ มีบ้านผีโพง บางหมู่บ้านก็มีการผสมผสานทางอำนาจ ผาสนาเข้ามาเช่น ผาสนาพุทธ ผาสนาคริสต์ ส่วนพิธีกรรมที่

แม่ขะนึ่งตำบลงในชุมชนเขา

" แม่ขะนึ่งนำอยู่ ชุมชนเข้แม่แข็ง อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี
รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม "

แม่ขะนึ่ง เป็นอีกหนึ่งตำบลของอำเภอเวียงสา ที่มีทิวเขา
หลากหลายและยังมีกลิ่นอายของวัฒนธรรม ให้ย้อนไปได้ถึง
อดีตที่หอมกรุ่น วัฒนธรรมของที่นี่ไม่แพ้ที่อื่นแม้ห่างไกล
ก็ยังคงตำบล วิถีชีวิตของผู้คนยังคงดำเนินไปพร้อม ๆ
กับความเจริญ ความสะอาดความงาม ที่เข้ามาแทนที่

แม่ขะนึ่ง มีพื้นที่ 125 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ
78,393 ไร่ ทิวเขาเป็นเมืองแห่งน้ำนาข้าววันออก
อันอุดมไปด้วยวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาจากวิถีเกษตร
ถึงพื้นที่ราบ ทำให้เสน่ห์ของตำบลแม่ขะนึ่งที่ประกอบไปด้วย
วิถีชีวิตคนชนบทและสายลมที่พัดผ่าน สร้างความ
ประทับใจด้วยบรรยากาศธรรมชาติ